

dosadašnji okvirni program, navodeći upravo istraživanje kao temelj koji bi europskoj industriji u budućnosti mogao osigurati prvo mjesto u svijetu.

■ Rješenja za „odljev mozgova“

Iako Europska unija ima više diplomata iz područja znanosti i inženjerstva nego SAD, njihov broj još je nedostatan za stvaranje najkonkurentnijega svjetskoga gospodarstva. Trenutačno 85.000 istraživača rođenih u Europskoj uniji radi u Sjedinjenim Američkim Državama.² Za sprečavanje „odljeva mozgova“ predviđeni su različiti programi poticaja znanstvenicima za ostanak u istraživačkim zvanjima, a potiču se i znanstvene razmjene kako bi se same znanstvenike izložilo svježim idejama i pomoglo razvoju znanja i vještina u inozemnim institutima i laboratorijima. Program “Marie Curie” godišnje omogućuje

² Izvor: Pogled u budućnost, Znanstvena istraživanja u Europskoj uniji, Europska komisija, Opća uprava za tisak i informiranje, Bruxelles, 2004.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
Besplatni info telefon 0800 622 622

odlazak 9000 znanstvenika u druge države, za koje je osnovana i Europska mreža centara mobilnosti (*ERA – MORE*) sa 200 centara u 32 europske države, koja znanstvenicima i njihovim obiteljima pomaže u preseljenju u drugu državu.

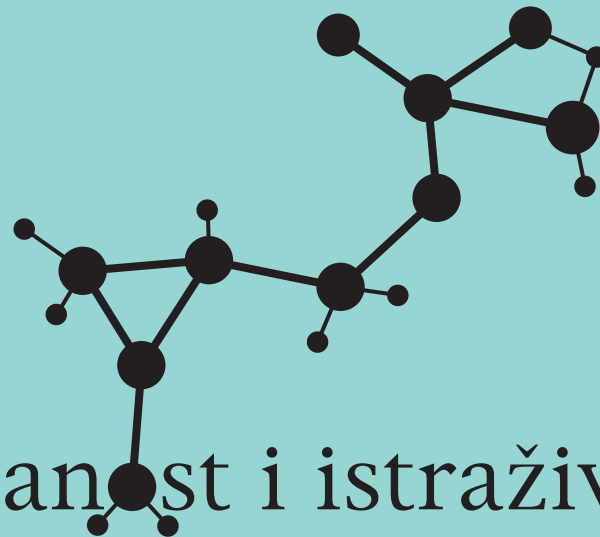
* * *

Projekti koji čekaju neke buduće istraživače i koji bi Europsku uniju trebali približiti svjetskom vrhu jesu ovladavanje nuklearnom fuzijom, procesom koji pokreće Sunce i zvijezde, a njome bi se osigurala održiva energija uz minimalan utjecaj na okoliš. Prva takva elektrana trebala bi biti smještena u Francuskoj, ali ćemo do njezina ostvarenja pričekati još nekoliko desetljeća.

Drugi važan projekt jest razvijanje načina korištenja vodika kao izvora energije, čime bi se smanjila ovisnost o fosilnim gorivima. Prototipovi automobila na vodikov pogon već postoje, a pokaže li se projekt uspješnim, predviđa se njegova primjena u zrakoplovima, zgradama i bolnicama, računalima i mobilnim telefonima.

Trg N. Š. Zrinskog 7-8, 10 000 Zagreb
tel: 4569 964, fax: 4551 795, 4920 149
www.mvpei.hr

O čemu se pregovara?

Znanost i istraživanje

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske

■ ZNANOST I ISTRAŽIVANJE U EUROPSKOJ UNIJI – ULAGANJE U BUDUĆNOST

Pregovori Hrvatske kao države kandidatkinje o pristupanju Europskoj uniji tema su s kojom se svakodnevno susrećemo. Trideset i pet je poglavlja pregovora koje Hrvatska mora uskladiti s pravnom stečevinom Unije. Završen je analitički pregled i ocjena usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom EU-a po poglavljima (*screening*), nakon čega Europska komisija izrađuje izvješće u kojem daje preporuke o daljnjim pregovorima. Na osnovi tih izvješća države članice Europske unije odlučuju o otvaranju pregovora za svako pojedino poglavlje ili više njih paralelno. Ova sadržajna faza pregovora je u tijeku.

■ Cilj EU-a: stvaranje najkonkurentnijega svjetskog gospodarstva do 2010. godine

Istraživačka povijest europskoga kontinenta ističe se bogatstvom i raznolikošću na svim poljima: od velikih geografskih otkrića, industrijske revolucije do mobilnih telefona i zrakoplova Airbus.

Europska unija na polju znanosti i istraživanja suočava se sa snažnom konkurencijom u globalnom gospodarstvu. Kako bi zadržala konkurentnost, EU danas potiče suradnju država članica jer se pokazalo da pojedinačne tvrtke i nacionalni istraživački instituti taj cilj ne mogu ostvariti sami. Odredbe vezane uz razvoj znanosti i istraživačkih aktivnosti definirane su poglavljem pregovora 25. „Znanost i istraživanje“, poštujući specifičnosti pojedinih država članica u ovome smislu pa one nemaju obvezu implementacije u vlastita, nacionalna zakonodavstva.

Izradu i primjenu odredaba sadržanih u navedenom poglavlju koordinira Europska komisija u suradnji sa

Zajedničkim istraživačkim centrom (eng. *Joint Research Center – JRC*). Zajednički istraživački centar jest centar za znanost i tehnologiju u EU koji čini mreža instituta gdje se provode istraživanja u cilju pronalazjenja znanstveno-tehničkih rješenja za provedbu politika EU-a i povećanje konkurentnosti industrija EU-a.

Stvaranjem jedinstvenoga europskog tržišta Unija je uspostavila okvirne programe za poticanje znanstvenih i istraživačkih aktivnosti i suradnje, čiji se prioriteti mijenjaju sukladno razvojnim potrebama. Lisabonskom strategijom istaknut je temeljni cilj EU-a: učiniti gospodarstvo EU-a najkonkurentnijim i najdinamičnijim svjetskim gospodarstvom do kraja 2010. godine. Jedan od načina postizanja navedenog cilja jest stvaranje “Europskoga istraživačkog prostora” (eng. *European Research Area – ERA*) kao slobodnog prostora za kretanje znanja, istraživača i tehnologija radi jačanja suradnje, u kojem će se stvarati i primjenjivati zajednička politika prema istraživanju. Kao

što je jedinstveno tržište uklonilo prepreke u slobodnome protoku roba, usluga, osoba i kapitala, ERA znanstvenicima omogućuje djelovanje i surađivanje na projektima u cijeloj Europskoj uniji. Slobodan protok ideja i resursa pružit će tako europskim istraživačima veće mogućnosti, kakve njihovi kolege u SAD-u već imaju.

Kako bi se smanjile razlike u području ulaganja u sektor znanosti, istraživanja i tehnologije između Europe i SAD-a i Japana, u EU je došlo do povećanja razine ulaganja u istraživanje kako bi njegov udio u BDP-u Unije do 2010. godine iznosio 3 %.¹

Za razdoblje od 2007. do 2013. godine Europska komisija je u travnju 2005. prihvatila novi prijedlog za “Sedmi okvirni program” – FP 7 (eng. *Seventh Framework Programme – FP 7*) Europske unije “Izgradnja europskog područja znanja za rast”. Program se oslanja na znanje kao najveći europski resurs i naglašava važnost istraživanja više nego bilo koji

¹ Izvor: <http://www.europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/i23022.htm>